

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

SK

Prejav

Brusel 9. decembra 2014
ECA/14/57

Prejav Vítora Caldeiru, predsedu Európskeho dvora audítorov

Prezentácia výročných správ za rok 2013

Rade Európskej únie (hospodárske a finančné záležitosti)

Brusel 9. decembra 2014

Platí len prednesené znenie.

V prípade rozdielov má prednosť hovorený text.

ECA Press

Damijan Fišer – pracovník tlačového oddelenia

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

Tel.: (+352) 4398 45410 Mobil: (+352) 621 55 22 24

E-mail: press@eca.europa.eu

[@EUAuditorsECA](https://twitter.com/EUAuditorsECA)

Youtube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA)

eca.europa.eu

Vážený pán predseda,

páni ministri,

vážená pani podpredsedkyňa Komisie Georgieva,

je mi ctou prezentovať Rade výročnú správu Dvora audítorov za rozpočtový rok 2013.

Nastal čas dôležitej zmeny pre Európu. Nová Európska komisia stojí pred dôležitými výzvami.

Jednou výzvou je zlepšiť hospodárenie s rozpočtom EÚ. Táto výzva má tri hlavné zložky: vynakladanie dostupných peňazí, zabezpečenie súladu s rozpočtovými pravidlami EÚ a dosiahnutie hodnotných – a viditeľných – výsledkov pre občanov. Ako by povedal predseda Komisie Juncker: *omne trium perfectum*.

Vážení ministri,

vo výročnej správe Dvora audítorov za rok 2013 sa hovorí, že na začiatku tohto nového výdavkového obdobia nie je ešte finančné hospodárenie EÚ celkovo dosť dobré.

Pokiaľ ide o **čerpanie rozpočtu EÚ**, platby z rozpočtu EÚ dosiahli v roku 2013 výšku viac než 148 mld. EUR, čo je takmer 99 % maxima, ktoré bolo k dispozícii v tomto roku.

Dvor audítorov dospel k záveru, že tieto transakcie boli za rok 2013 riadne vykázané, čo znamená, že od roku 2007 vyjadrujeme každoročne k spoľahlivosti účtovnej závierky EÚ výrok bez výhrad.

Nenašli sme „čiernu diery“ v účtovnej závierke EÚ, ako to bolo pomenované v niektorých novinových článkoch. V našej správe uvádzame, že napriek vysokej miere platieb sa do konca roku 2013 celkové nesplatené finančné záväzky zvýšili o ďalších 9 mld. EUR na 322 mld. EUR.

Poznamenávame, že je to jeden z mnohých znakov rastúceho tlaku na toky hotovosti EÚ. A v tomto kontexte Komisii odporúčame predvídať možný nedostatok prostriedkov na financovanie programov EÚ tým, že vypracuje primerané prognózy tokov hotovosti.

Aj preto vyzývame Komisiu, aby zabezpečila, že zálohy a počiatočné investície z rozpočtu EÚ budú odrážať skutočné potreby z hľadiska toku hotovosti. Príklad, ktorý uvádzame, je, že menej než polovica zo 14 mld. EUR vyplatených na **nástroje finančného inžinierstva** od roku 2007 sa skutočne dostala ku konečným príjmom do konca roku 2013.

Je to jedno z rizík využívania finančných nástrojov. Ďalším rizikom je, že čím väčší pákový efekt sa dosiahne prostredníctvom verejných financií, tým viac sa tieto peniaze vzdalujú od povinnosti zodpovedať sa a auditu. Bez zavedenia správnych opatrení existuje pri finančných nástrojoch riziko, že je ťažké vidieť, kam peniaze smerujú, či sa spĺňajú podmienky na ich využívanie a aké výsledky dosahujú.

Tento bod sme nezdôraznili len v našej výročnej správe, ale aj v dvoch nedávnych situačných správach, jednej o povinnosti zodpovedať sa a medzerách v audite a v druhej o rizikách z hľadiska finančného hospodárenia EÚ.

A k tomuto bodu sa opäť vraciam dnes, pretože je vysoko relevantný v kontexte investičného plánu pre Európu, ktorý Komisia nedávno oznámila. Nový **Európsky fond pre strategické investície** sa bude v konečnom dôsledku spoliehať na záruky z rozpočtu EÚ na získanie súkromných financií, takže by sa mali dodržiavať zásady transparentnosti, povinnosti zodpovedať sa a verejného auditu.

Páni ministri,

rozpočet EÚ sa čerpá, avšak príliš veľa platieb stále nie je v **súlade s pravidlami**.

Dvor audítorov odhaduje celkovú chybovosť v platbách v roku 2013 na úrovni 4,7 % v porovnaní so 4,8 % v roku 2012. Je to výrazne nad 2 % „prahom významnosti“, ako tomu bolo vo všetkých rokoch, za ktoré Dvor audítorov kontroloval účtovnú závierku EÚ.

V roku 2013 boli všetky oblasti výdavkov ovplyvnené významnou mierou chýb. Jedinou výnimkou bolo 10,6 mld. EUR, ktoré EÚ vynaložila na vlastnú administratívu.

Dvor audítorov odhaduje, že chybovosť je vyššia v 80 % finančných prostriedkov EÚ v rámci zdieľaného hospodárenia Komisie a členských štátov. Chybovosť v rámci zdieľaného hospodárenia odhadujeme na úrovni 5,2 % v porovnaní s 3,7 % v ostatných oblastiach, ktoré zväčša priamo riadi Komisia. V dodatočnej analýze v našom prehľade výdavkov na súdržnosť a poľnohospodárstvo v období 2007 – 2013 vidieť, že Dvor audítorov zisťuje chyby v každom členskom štáte.

Nápravné opatrenia Komisie a vnútroštátnych orgánov určite pomáhajú udržať celkovú chybovosť dole, z našich dôkazov však vyplýva, že v rámci súčasných opatrení sa môže urobiť oveľa viac, aby sa chybám v prvom rade zabránilo.

Dvor audítorov napríklad odhaduje, že chybovosť v oblasti rozvoja vidieka sa mohla v zásade znížiť zo 6,7 % na 2,0 %, ak by vnútroštátne orgány využili všetky informácie, ktoré mali k dispozícii pred tým, ako Komisiu požiadali o preplatenie výdavkov.

Hlavnými zdrojmi chýb, na ktoré by si vnútroštátne orgány mali dávať pozor, sú rovnaké ako v predchádzajúcich rokoch: neoprávnené žiadosti, vážne porušenia pravidiel verejného obstarávania a nesprávne deklarované poľnohospodárske plochy.

Dvor audítorov zastáva názor, že prevencia je lepšia než korekcia, pretože takéto chyby riadnosti ohrozujú aj efektívnosť a účinnosť výdavkov EÚ. To ma privádza k tretiemu hlavnému bodu našej výročnej správy.

Páni ministri,

podľa názoru Dvora audítorov by sa mali subjekty hospodáriace s financiami EÚ na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni zamerať viac na výsledky než na čerpanie peňazí EÚ.

V programovom období 2007 – 2013 bolo zameranie v prvom rade na čerpanie dostupných finančných prostriedkov, v druhom rade na dodržiavanie pravidiel a až potom – a aj to v pomerne obmedzenej miere – na **dosahovanie výsledkov**.

Odráža to základnú črtu mechanizmu hospodárenia s rozpočtom EÚ. Úradníci na úrovni členských štátov a EÚ sú pod značným tlakom čerpať financie, pretože inak o ne môžu prísť. Chýbajú im však rovnocenné stimuly na dosahovanie výsledkov za vynaložené financie.

To je potrebné v novom programovom období zmeniť. V našej výročnej správe sa uvádza mnoho príkladov vybraných z 19 osobitných správ prijatých Dvorom audítorov v roku 2013, ktorých účelom je ukázať, ako môže lepšie zameranie na výsledky zvýšiť výkonnosť.

Komisia naznačila záujem prejsť z kultúry čerpania na kultúru výkonnosti. Na úspech budú potrebné tri zložky:

- po prvé, skutočné odhodlanie dosahovať najlepšie možné výsledky za obmedzené finančné zdroje EÚ, a to na úrovni EÚ i na vnútroštátnej úrovni;
- po druhé, vhodné ciele pre výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, ako aj spoľahlivé informácie o pokroku v ich dosahovaní;
- po tretie – a to je najdôležitejšie – stimuly na odmeňovanie dobrej výkonnosti a postihovanie zlej výkonnosti.

Súčasne by celkové dosiahnuté výsledky mohli - a mali - byť viditeľnejšie. V tejto súvislosti Dvor audítorov odporúča Komisii zlepšiť jej výročnú hodnotiacu správu, pokiaľ ide o európsku pridanú hodnotu rozpočtu EÚ a jej podiel na dosahovaní cieľov stratégie Európa 2020. Taktiež poznamenávame, že schopnosť Komisie dosiahnuť to bude závisieť vo veľkej miere od kvality informácií na vnútroštátnej úrovni.

Vážený pán predseda, páni ministri,

zlepšenie finančného hospodárenia EÚ nie je o vybraní si medzi čerpaním financií, dodržiavaním pravidiel a dosahovaním výsledkov. Treba zvládnuť všetky tri aspekty súčasne.

Vieme, že to nie je jednoduché. Na príslušné riziká poukazujeme v našej situačnej správe o finančnom hospodárení EÚ. Táto úloha by bola jednoduchšia, ak by sa s rozpočtom EÚ lepšie hospodáril, ak by sa stanovilo menej priorít, jasnejšie ciele a jednoduchšie mechanizmy vynakladania peňazí. Toto sú hlavné ponaučenia z rozpočtového obdobia 2007 až 2013. Dúfam, že z našej práce vyplýva, že Dvor audítorov je plne odhodlaný poskytovať pomoc Rade, ostatným inštitúciám EÚ a orgánom členských štátov s cieľom zlepšiť finančné hospodárenie EÚ a povinnosť zodpovedať sa v súčasnom rozpočtovom období.

Ďakujem Vám za pozornosť.